

“ผมคำนึงถึงผู้ป่วยเป็นหลัก คิดอยู่เสมอว่าพวกเขาเป็นญาติ เวลารักษาต้องทำให้ดีที่สุด”

รศ.นพ.วสันต์ อุทัยเฉลิม
อุปนายกสมาคมหมัดทนารหัวใจและหลอดเลือด

แรงบันดาลใจในการเลือกเรียนแพทย์ โดยเฉพาะสาขาโรคระบบหัวใจและหลอดเลือด

ส่วนหนึ่งเลยมาจากคุณพ่อของผม เพราะท่านเป็นแพทย์ ทำให้ผมได้เห็นการดำเนินชีวิตของท่านว่าท่านทำประโยชน์ให้กับเพื่อนมนุษย์ ช่วยเหลือผู้ป่วยตลอดเวลา เหมือนที่เราได้บรรเทาความเจ็บป่วยและรักษาเขาให้หายเป็นปกติได้ ซึ่งตรงนี้ผมเห็นคุณพ่อปฏิบัติมาตลอด ประกอบกับตอนเรียนมัธยม ผมทำคะแนนได้ดีในวิชาชีววิทยาด้วย ตอนแรกคุณพ่อไม่แนะนำให้เลือกเรียนแพทย์ แต่คุณแม่และอาจารย์ที่โรงเรียนสนับสนุนเลยตัดสินใจเลือกแพทย์จุฬาย นอกนั้นเลือกวิศวะ สุดท้ายผมก็สอบติดแพทย์ที่จุฬาย พอผมจบแพทย์ต้องมาเป็นแพทย์ใช้ทุน ซึ่งผมไม่สะดวกที่จะไปต่างจังหวัด เลยเลือกมาอยู่ที่ภาควิชาสรีรวิทยา เพราะมีการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับโรคระบบหัวใจและหลอดเลือดที่ผมสนใจตั้งแต่ตอนเป็นนิสิตแพทย์ด้วย ผมคิดว่าอยากที่จะช่วยงานทางภาควิชาฯ ทั้งทางด้าน clinic และ pre-clinic จึงทำงานที่นี้เรื่อยมา หลังจากนั้นเลือกเรียนต่อสาขาอายุรศาสตร์ เพราะเป็นสาขาที่ใช้ความเข้าใจ ใช้เหตุใช้ผลในการอธิบาย โดยเฉพาะในสาขาโรคระบบหัวใจและหลอดเลือด ประกอบกับตอนเป็นแพทย์ประจำบ้านปีที่ 3 รศ.พญ.คุณหญิงพึงใจ งามอุโฆษ หัวหน้าหน่วยโรคหัวใจ ท่านมาชักชวนให้ผมเรียนต่อสาขานี้ ซึ่งผมก็สนใจอยู่แล้ว

Expert Focus เป็นคอลัมน์จากการสัมภาษณ์ทัศนคติ มุมมอง แบบแผนการดำเนินชีวิตของแพทย์ต้นแบบในสาขา โดยมุ่งหวังให้เนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์เป็นประโยชน์ไม่มากนักน้อยสำหรับแพทย์รุ่นใหม่ในการประกอบวิชาชีพ ทั้งนี้ แพทย์ท่านใดสนใจเสนอชื่อ สามารถติดต่อแจ้งชื่อได้ที่เจ้าหน้าที่กองบรรณาธิการ ตามรายละเอียดหน้าสารบัญ

โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสวนหัวใจซึ่งเป็นหัตถการที่ต้องใช้ทักษะ ความละเอียดอ่อนสูงและเป็นเทคนิคที่ทำหายในการรักษาโรคหัวใจ ผมได้มีโอกาสเห็น case แรก ๆ ของการทำบอลลูนขยายหลอดเลือดหัวใจที่ทากัน ก็รู้สึกที่น่าสนใจและตรงกับที่คิดไว้ เลยตัดสินใจที่จะศึกษาในสาขา

ความภูมิใจและความสำเร็จที่ผ่านมา

สิ่งภูมิใจมากที่สุด คือ การที่ผมได้มีโอกาสเข้าไปอยู่ในทีมงานแพทย์ประจำพระองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รวมถึงได้เข้าเฝ้าฯ ถวายงานสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และพระบรมวงศานุวงศ์

เรื่องที่สองคือ ภูมิใจในความเป็นแพทย์ที่ได้ช่วยเหลือและดูแลผู้ป่วยให้หายจากโรค ครั้งหนึ่งลูกสาวของผู้ป่วยเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้เขียนจดหมายมาขอบคุณที่ผมได้ช่วยชีวิตคุณพ่อของเขา ซึ่งทำให้ผมรู้สึกดีใจและภูมิใจในอาชีพของผมมาก นอกจากนี้ ยังได้ทำการรักษาผู้ป่วยที่เป็นโรคหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันด้วยการทำบอลลูนขยายหลอดเลือดได้เป็นรายแรกของประเทศ เพราะในสมัยก่อนการทำบอลลูนในกรณีฉุกเฉินนี้ไม่สามารถทำได้ ต่อมาจึงเกิดมีโครงการ Fast track เพื่อรักษาผู้ป่วยโรคหัวใจเฉียบพลันด้วยการใช้บอลลูนขยายหลอดเลือดในโรงพยาบาลจุฬายฯ ขึ้นเมื่อปี 2541 จนถึงปัจจุบันถ้าจะเปรียบเทียบการทำบอลลูนของประเทศไทยก็ทัดเทียมกับต่างประเทศแล้ว

เรื่องที่สามคือ ภูมิใจที่ได้มีส่วนร่วมในการก่อตั้งชมรมมัณฑนากรมาตั้งแต่ต้น และพัฒนาขึ้นมาเป็นสมาคมในที่สุด ผมได้เห็นการเปลี่ยนแปลงมาตลอด ขณะนี้สมาคมมีสมาชิกค่อนข้างมาก และเป็นที่ยอมรับแพร่หลายทั้งในและต่างประเทศ ผมได้มีโอกาสร่วมจัดงานประชุม AICT เป็นงานประชุมระดับ ASEAN มีสมาชิกกว่า 10 ประเทศ ประเทศไทยได้เป็นตัวแทนในการจัดงานในปี 2551 โดยมี รศ.นพ.ดำรง สตรีสุโกศล เป็นประธานในการจัดงาน และผมเป็นประธานร่วม ซึ่งได้รับผลตอบรับทั้งในและต่างประเทศที่ดีมาก ทำให้เราได้รับความไว้วางใจให้จัดงานนี้อีกครั้งในปี 2556

ปัจจัยที่เป็นที่มาสู่ความสำเร็จ อันนำมาสู่ความภูมิใจ

ปัจจัยแรก มาจากความตั้งใจที่จะทำให้ผู้ป่วยอย่างดีที่สุด เช่น เรื่องการฉีดสวนหัวใจสมัยแรก ๆ เป็นเรื่องที่ค่อนข้างอันตรายมาก ไม่ค่อยมีคนอยากทำ เราก็ต่อสู้กันมา จนทำให้ผู้ป่วยยอมรับว่าเป็นการรักษาที่ได้ผลและมีประโยชน์จริง ๆ

ปัจจัยที่สอง มาจากการสนับสนุนของคนในครอบครัว ทั้งภรรยาและลูก ทุกคนเข้าใจและคอยให้กำลังใจและทำให้ผมภูมิใจมาตลอด ทุกคนไม่เคยทำให้ล้มเลิกใจ และไม่เป็นอุปสรรคในการทำงาน

ปัจจัยที่สาม มาจากการได้รับความร่วมมือร่วมใจจากเพื่อนร่วมงาน ทั้งแพทย์ พยาบาล ผู้ช่วย และเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ซึ่งมีส่วนสำคัญมาก เพราะการทำงานจะต้องทำร่วมกันเป็นทีม ผมจะไม่สามารถประสบความสำเร็จได้ถ้าไม่มีทีมงานที่ดี

กว่าจะถึงวันที่ประสบความสำเร็จ ผ่านอุปสรรคอะไรบ้างและเอาชนะได้อย่างไร

ส่วนใหญ่ที่พบก็จะเป็นเรื่องของการขาดอุปกรณ์หรือการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ ตัวอย่างเรื่องแรก เช่น การขยายลิ้นหัวใจตีบด้วยบอลลูน ซึ่งในระยะแรกที่โรงพยาบาลจุฬายฯ ยังไม่เคยทำ พอเริ่มจะทำเครื่องมือก็ไม่พร้อม ต้องมาศึกษาว่าสิ่งที่มีอยู่สามารถนำมาประยุกต์ใช้อะไรได้บ้าง ก็อาศัยจากที่ไปดูงานมาหลายที่ นำความรู้มาปรับปรุงใช้ หรืออาจภาพสำหรับเก็บภาพเพื่อเป็นข้อมูลอ้างอิงก็ไม่มี ก็ต้องไปเอากีวี. หรือมอนิเตอร์มาใช้ก่อน ก็เป็นอุปสรรคในระยะแรกแต่เราก็ผ่านไปได้ ปัจจุบันไม่ค่อยมีปัญหาในเรื่องนี้แล้ว

ตัวอย่างเรื่องที่สอง เรื่องการฉีดสี การฉีดสีสมัยนั้นเราต้องบันทึกภาพลงไปในฟิล์ม แล้วเอาฟิล์มมาล้างและฉายดูถึงจะเห็น ปรากฏว่าพอนำฟิล์มของจุฬายฯ ไปฉายเทียบที่อื่น ภาพจะมัวไม่ชัดเจน รศ.พญ.คุณหญิงพึงใจบอกให้ไปดูที่อื่นว่าทำกันยังไง มีวิธีไหนที่ทำได้ดีกว่า ท่านเลยส่งผมไปพบกับ อ.นพ.ธาดา ชากร ผู้อำนวยการสถาบันโรคทรวงอก ในขณะนั้น อาจารย์ท่านก็นำอธิบายถึงขั้นตอนการทำสวนหัวใจ ผมก็นำมาปรับปรุงใช้ที่จุฬายฯ เปลี่ยนอุปกรณ์ใหม่ทั้งหมด เปลี่ยนวิธีและขั้นตอนการทำใหม่ให้ดีกว่าเดิม ซึ่งการเปลี่ยนแปลงทำได้ยาก แต่สุดท้ายผลออกมาเป็นที่น่าพอใจ แต่พอทำวิธีนี้ได้ไม่นาน วิวัฒนาการใหม่ ๆ ก็ก้าวเข้ามาและเปลี่ยนเป็นซีดีที่ใช้ในปัจจุบัน

ถ้าย้อนเวลากลับไปแก้ไขได้ อยากกลับไปแก้ไขเรื่องใด

อยากมีเวลาให้กับครอบครัวมากขึ้น เพราะที่ผ่านมาผมทุ่มเทกับการทำงานไปค่อนข้างมาก จนมีเวลาให้กับครอบครัวน้อยเกินไป อย่างเรื่องการไปรับลูกที่โรงเรียน ถ้าลูกต้องการให้ผมไปรับ ผมก็จะไปถึงโรงเรียนประมาณ 1 ทุ่ม แต่ลูกผมเลิกเรียนประมาณ 4 โมงเย็น ผมไปที่โรงเรียนรออยู่กับยามหน้าโรงเรียนทุกที ถ้าย้อนกลับไปได้ผมคงไม่ปล่อยให้ลูกอยู่กับยามบ่อย ๆ จนลูกคุ้นเคยกับยาม ตอนนี้ลูกจบปริญญาโทแล้วกลับไปโรงเรียน ยามยังจำได้เลย

บุคคลต้นแบบในการดำเนินชีวิต หรือการทำงาน

คนแรกเลยคือ อ.นพ.ธาดา ซาคร ท่านเป็นคนที่ยกย่องนอบรมผมในเรื่องการทำหัตถการ ตั้งแต่การเริ่มฉีดสี การทำบอลลูน ผมได้เรียนรู้จากอาจารย์มาก ท่านเหมือนเป็นไอดอลของผม ท่านเป็นคนเรียบง่าย ตั้งใจทำงานและชอบนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาใช้ อาจารย์ท่านเป็นคนเริ่มทำการขยายไลน์หัวใจคนแรกและทำบอลลูนขยายเส้นเลือดหัวใจรายแรกในประเทศไทย ผมได้แรงบันดาลใจมาจากท่านมาก

คนที่สอง รศ.พญ.คุณหญิงพึงใจ งามอุโฆษ ตอนนี้ท่านเสียชีวิตไปแล้ว อาจารย์เป็นหัวหน้าหน่วยโรคหัวใจในช่วงนั้น และได้ชวนผมเข้ามาฝึกอบรมในเรื่องของโรคหัวใจ อาจารย์ท่านรวมถึงอาจารย์ผู้ใหญ่ท่านอื่น ๆ มี ศ.พญ.ชมพูนุท อ่องจรีต และ รศ.นพ.ฉลาด โสมะบุตร คอยสนับสนุนและเป็นกำลังใจให้ตลอด อาจารย์ทุกท่านสอนให้มีความตั้งใจทำงานให้สำเร็จ มีความอดทน ใจเย็นและมีความประณีตในงานที่ทำ

คนที่สาม คุณพ่อของผม ท่านเป็นต้นแบบในเรื่องของแรงบันดาลใจที่ทำให้ผมอยากเรียนแพทย์ คุณพ่อเป็นแพทย์ระบบทางเดินอาหาร และได้ไปศึกษาต่อที่ต่างประเทศและได้นำหัตถการที่เรียกว่า ERCP เข้ามาในประเทศไทยเป็นคนแรก ๆ ผมก็ได้ตัวอย่างจากคุณพ่อทั้งเรื่องความมุ่งมั่นและความตั้งใจ

คติหรือหลักการที่ยึดถือในการดำเนินชีวิต

ในแง่ของการทำงาน ผมคำนึงถึงผู้ป่วยเป็นหลักอยู่เสมอ คิดว่าพวกเขาเป็นพ่อแม่เรา เป็นญาติเรา เวลาศึกษาต้องทำให้ดีที่สุด เราต้องคิดแล้วว่า จะทำอย่างไรให้ผลลัพธ์ออกมาดีที่สุด ต้องคิดให้รอบคอบในทุก ๆ เรื่อง ตลอดจนเรื่องค่าใช้จ่ายของผู้ป่วย เราก็ต้องคำนึงถึงด้วยและต้องทำให้ดีที่สุดในทุกๆ ประเด็นที่มีอยู่

ในแง่ของการดำเนินชีวิต ผมยึดถือความซื่อสัตย์ ความขยันหมั่นเพียร และหมั่นศึกษาหาความรู้ เราต้องพัฒนาไปเรื่อย ๆ ผมชอบพูดกับลูกศิษย์เสมอว่า เมื่อ 5 ปีก่อน เห็นผมทำอะไร วันนี้ผมก็ยังไม่เหมือนอย่างนั้นแล้ว ตอนนั้นทำไม่สำเร็จ ตอนนี้มีก็ทำได้สำเร็จมากขึ้น เพราะคนเราต้องมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

มองทิศทางของ การแพทย์ในอนาคตเป็นอย่างไร

เท่าที่ผ่านมาการแพทย์ไทยสามารถทัดเทียมกับต่างประเทศได้ เพราะฝีมือการรักษาของแพทย์ไทยไม่เป็นรองใคร แต่อาจจะยังขาดในเรื่องของวิชาการ การค้นคว้าวิจัย ซึ่งประเทศไทยของเรายังมีน้อย ผมอยากให้การแพทย์ไทยพัฒนาต่อไปเรื่อย ๆ ในทุก ๆ ด้าน และมีการพัฒนาในแง่ของการเก็บข้อมูลและการศึกษาวิจัยมากขึ้น เพราะการที่เราทำอะไรตามคนอื่นอย่างเดียวคงไม่ได้ เราต้องค้นหาวิธีการใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์กับผู้ป่วยด้วยความสามารถของเราเอง คงเป็นที่น่าภูมิใจมากถ้าประเทศอื่นนำเอาวิธีหรือผลงานของเราไปใช้บ้าง

ข้อแนะนำสำหรับแพทย์รุ่นใหม่

สำหรับแพทย์รุ่นใหม่ถ้าอยากประสบความสำเร็จต้องไม่รีบร้อน เราต้องไม่ข้ามขั้นตอนที่เป็นบันไดไปสู่ความสำเร็จ เราต้องสะสมประสบการณ์ไปเรื่อย ๆ และที่สำคัญที่ขาดไม่ได้เลยคือ ต้องมีคุณธรรม เมื่อถึงจุดหนึ่งก็จะประสบความสำเร็จตามที่ตั้งใจไว้เอง เพราะไม่มีอะไรที่จะได้มาเพียงแค่ข้ามคืน ทุกอย่างต้องใช้ความพยายามทั้งนั้น แพทย์รุ่นใหม่บางคนพอจบออกมาแล้วคิดว่าตนเองทำได้ทุกอย่าง จนบางครั้งเกิดความผิดพลาด ถ้าสิ่งไหนไม่แน่ใจอาจจะขอคำปรึกษาจากรุ่นพี่หรืออาจารย์ก็ได้ อย่าคิดว่าใครเหนือกว่าใคร ด้อยกว่าใคร อยากให้คิดเสมอว่าทุกคนเป็นเพื่อนกันหมด เป็นที่ปรึกษาได้ ก็จะทำให้การรักษาผู้ป่วยเป็นไปด้วยดี สู้เราารวมตัวกันทำสิ่งใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นเพื่อแข่งกับเพื่อนบ้านนานาชาติ น่าจะดีกว่า เพราะเราจะได้ก้าวไปเป็นผู้นำทางด้านการแพทย์ได้ ผมอยากให้เห็นแบบนี้ CVM